

Nhạc Sầu Tháng Sáu

hoanghaithuy

Kỳ Hoa Đất Trích. Tháng Sáu 2017.

Tôi nhớ lại những sáng năm xưa tôi trở dậy trong xà-lim Nhà Tù Số 4 Phan Đăng Lưu, xương cốt mỗi nhừ vì nằm co quắp trên bệ xi-măng, ngồi trong vùng sáng mờ từ bên ngoài lọt vào qua ô cửa gió – ô cửa gió trên cửa sắt xà-lim nhỏ bằng quyển sách – ca nước lạnh để trước mặt, thêm ly cà-phê nóng, thêm khói thuốc lá..., những sáng trong tù mà không biết ngày nào được trở về mái nhà xưa và vòng tay gầy của người vợ hiền, nhưng những buổi sáng xà-lim xưa ấy tôi không buồn, không tuyệt vọng... như những buổi sáng năm nay tôi sống an ninh ở xứ Mỹ.

Tại sao những sáng năm xưa ngồi trong xà-lim, với ca nước lạnh trước mặt, tôi không buồn, tôi không cảm thấy tôi tuyệt vọng?

Tại vì: Những sáng năm xưa ấy tôi Năm Mươi tuổi. Năm Bó.

Tôi buồn, tôi tuyệt vọng vì năm nay tôi Tám Mươi tuổi. Tám Bó.

Tôi tìm được một số chuyện về Chết trên WEB. Mời quý vị đọc:

Chết (Huy Cận)

*Chân quán quít rồi đến ngày nghỉ bước;
Miệng trao lời rồi đến buổi làm thinh;
Thân có đôi chơ lúc ngủ một mình,
Không bạn lửa cũng không mền ấm nóng;
Tai dưới đất để nghe chùng tiếng sóng
Ở trên đời; – đầu ấy ngừng lên cao
Sẽ nằm im! Ôi đau đớn chùng nào;
Thân bay nhảy giam trong mỏ nhỏ tí,
Một dáng điệu suốt trăm nghìn thế kỷ!
Ngày sẽ về, gió sẽ mát, hoa tươi,
Muôn trai tơ đi hái vụn môi cười,
Làn nắng ấm vào khuya trong lá sắc;
Nhưng mắt đóng trong đêm cam dăng đặc,
Còn biết gì trời đất ở bên kia;
Bướm bay chi! tay nhậy đã chia lia;
Tình gọi đó, nhưng lòng thôi bắt mộng.
Bỏ chung chạ để nằm khô một bóng;
Chẳng ai vào an ủi nắm bàn tay:
Khổ bao nhiêu cho một kẻ hằng ngày
Tìm thế giới để làm khuây lẽ chiếc!*

Nhạc Sầu (Huy Cận)

*Ai chết đó ? Nhạc buồn chi lắm thế !
Chiều mờ cô, đời rét mướt ngoài đường
Phố chiều hiu màu khói cũ lên sương
Sương hay chính bụi tàn phai lả tả
Từng tiếng lệ: ấy mộng sầu úa lá
Chim vui đậu cây đã gãy vài cành
Ôi chiều buồn ! Sao nắng quá mong manh
Môi tái nhạt nào mà cười héo vậy ?
Ai chết đó? trục xoay và bánh đẩy
Xe tang đi về tận thế giới nào ?
Chiều đông tàn, lạnh xuống tự trời cao
Không lửa ấm, chắc hồn buồn lắm đó
Thê lương vậy mà ai đành lia bỏ*

Trần gian sao? Đây thành phố đang quen
Nhưng chốc rồi nẻo vắng đã xa miền
Đường sá lạ thối lạnh lòng biết mấy !
Và ngựa ơi, đi nhịp đằm chớ nhảy
Kẻo thân đau chưa quên nệm giường đời
Ai đi đưa, xin đưa tận cuối trời
Chớ quay lại nửa đường mà làm tủi
Người đã chết- Một vài ba đầu cúi
Dẫm bầy lòng thương xót đến bên mồ
Để cho hồn khi sắp xuống hư vô
Còn được thấy trên mặt người ấm áp
Hình dáng cuộc đời từ nay xa tắp
Xe tang đi, xin đường chớ gập ghềnh
Không gian ơi, xin hẹp bớt mông mênh
Ảo não quá trời buổi chiều vĩnh biệt !
Và người nữa, tiếng gió buồn thê thiết
Xin lặng giùm cho nhẹ bớt cô đơn
Hàng cờ đen là bóng quạ chập chờn
Báo tin xấu, dẫn hồn người đã xế...
Ai chết đó? nhạc buồn chi lắm thế !
Kèn đám ma hay ấy tiếng đau thương
Của cuộc đời ? ai rút tự trong xương
Tiếng nước nở gởi gió đường quạnh quẽ !
Sầu chi lắm! trời ơi, chiều tận thế !

CTHD tôi đọc bài Thơ Nhạc Sầu năm tôi mười tuổi – 1942, 1943. Trong bảy mươi năm bài Thơ vẫn sống trong tôi. Nhưng tôi không nhớ toàn bài. Sáng nay tôi tìm được bài Thơ trên Internet. Tôi gửi tặng Bạn – Bạn, người đang đọc những dòng chữ này....

o O o

Điện thư Văn Quang gửi từ Sài Gòn, ngày 20 Tháng Hai 2016.

** Rất buồn nhận được mấy lá thư của mày về tình trạng bà Alice. Bà Ngân nhà tao dân dân nước mắt khi vừa đọc xong thư mày. Tao an ủi nhưng bà ấy không cầm được nước mắt, chỉ lắc đầu không nói được câu nào. Tao biết tâm trạng rồi bởi đau thương của mày. Nhưng người đi được ra đi bên chồng con trong lúc tuổi già cũng là một Hạnh Phúc. Tao với vợ chồng mày là bạn thân thiết nửa thế kỷ rồi. Dù thế nào vợ chồng tao cũng luôn cầu nguyện cho bà Alice.*

Văn Quang+Ngân

o O o

Điện thư của Văn Quang, gửi từ Sài Gòn ngày 22/2/2016

Hoàng Hải Thủy ơi,

Hôm nay là Ngày Rằm Tháng Giêng và là Ngày Giỗ Bà Mẹ tao (bà mất ở Mỹ.) Tao nhận được meo này của mày khi tao đang ngồi ở Cafe với mấy đứa cháu. Tao mừng quá vội trả lời cho mày bằng cái iPhone của thằng con út tao cho, iPhone có viber để hai bố con nói chuyện với nhau và nhìn thấy nhau mà không mất xu nào. Mail không có dấu nên tao đánh vội vài câu. Bây giờ về nhà mới gửi meo đàng hoàng này cho mày và cho bà Ngân đọc mail của mày luôn. Bà ấy nói em vừa cúng Mẹ vừa cầu nguyện cho bà Alice. Được biết bà Alice từ bệnh viện về nhà, ăn được, đi lại được, Bà Ngân mừng lắm. Tao thấy Bà Alice còn ăn được mỗi bữa vài muỗng cơm và đi được vài bước là sẽ còn sống mí mày lâu, yên tâm đi, bà Alice sẽ khỏe lại. Tao tin thế.

Văn Quang

*

CTHD: Tháng Hai 2016 vợ tôi đau, nằm liệt mấy ngày. Phạm Thông, người chủ trương tờ báo tháng Con Ong, ở Houston, Texas, tưởng vợ tôi đã ra đi vĩnh viễn, gửi điện thư chia buồn với tôi:

Đau đớn chia buồn cùng anh và các cháu. Chúng tôi cầu nguyện cho chị. Và xin anh bình tĩnh. Trước sau chúng ta cũng ra đi thôi.

Phạm Thông.

o O o

Bây giờ là 4 giờ sáng ngày 22 February 2016 ở Virginia. Câu Thơ về Luật Vô Thường đến với tôi:

*Tử Sinh dẫu biết Luật Vô Thường
Nhưng khó ngăn dòng Lệ Tiếc Thương.*

Thơ của ông Trần Văn Khê. Ông làm những lời Thơ này khi người đàn bà ông yêu thương ra đi lần cuối. Câu Thơ này đến với tôi đã lâu, mấy ngày nay tôi mới thấm nó. Nguyên bài Thơ:

*Tử Sinh dẫu biết Luật Vô Thường
Nhưng khó ngăn dòng Lệ Tiếc Thương.
Những tường phượng loan vầy một tổ,
Đâu ngờ cầm sắt rẽ đôi đường.
Tiễn Em chấp bút lau dòng lệ,
Điếu bạn nâng đàn đốt nén hương.
Cầu nguyện Phật Trời mau tế độ.
Dẫn Em siêu thoát tận Tây Phương.*

Đoạn văn ông Trần Văn Khê viết trong Hồi Ký “Một Gánh Nhạc, Một Cuộc Đời.” Nguyên văn:

Ngày 10 Tháng Ba, 1997, tôi nhận được hung tin Em Đoàn từ giã cõi đời. Lúc đó tôi vẫn chưa biết tôi có được thị thực nhập cảnh Mỹ hay không, đành giữ lại hình ảnh những buổi cùng nhau du ngoạn ở Pháp, bên Mỹ, đọc lại vài bức thư của Em rồi viết bài thơ phúng điếu, thấp nén hương, đờn lại những bản mà lúc sinh tiền Em thích nghe. Tôi đọc bài thơ qua điện thoại cho em gái của Đoàn ghi lại để đọc trước lúc tắm liệm:

*Vĩnh Biệt Em
Tử Sinh dẫu biết Luật Vô Thường...*

o O o

DANH NGÔN VỀ CHẾT

* Chúng ta không thể xóa đi nguy hiểm, nhưng chúng ta có thể xóa đi nỗi sợ. Chúng ta không được hạ thấp sự sống bằng việc đứng ngẩn ngơ nhìn cái Chết.

We cannot banish dangers, but we can banish fears. We must not demean life by standing in awe of death.

David Sarnoff

* Người bạn công bằng: Cái Chết, vị thần bất tử duy nhất đối xử với chúng ta ai cũng như nhau; lòng thương, sự yên bình và che chở của Ngài dành cho tất cả – dù trong trắng hay vấy bẩn, dù giàu hay nghèo, dù được yêu thương hay bị chối từ.

The Impartial Friend: Death, the only immortal who treats us all alike, whose pity and whose peace and whose refuge are for all—the soiled and the pure, the rich and the poor, the loved and the unloved.

Mark Twain

* Cuộc sống là một điều lạ lùng. Tại sao người ta lại khát khao cuộc sống như vậy? Đó là trò chơi mà không người nào thắng. Sống là lao lực vất vả và chịu đựng khổ đau, cho tới khi tuổi già trườn tới và chúng ta đặt tay xuống tro lạnh của lửa tàn. Sống thật khó khăn. Đưa trẻ đau đớn hít hơi thở đầu tiên, người già đau đớn hốt hên hơi thở cuối cùng, và tất cả ngày tháng tràn đầy rắc rối và buồn thương; và vậy mà con người tiến vào

vòng tay rộng mở của cái chết, loạng choạng, ngã dúi, đầu quay về sau, chiến đấu tới giây phút cuối cùng. Và cái chết đầy tử tế. Chỉ cuộc sống và những điều của cuộc sống mới đau đớn. Thế nhưng chúng ta vẫn yêu cuộc sống và căm ghét cái chết. Thật lạ lùng.

Life is a strange thing. Why this longing for life? It is a game which no man wins. To live is to toil hard and to suffer sore, till old age creeps heavily upon us and we throw down our hands on the cold ashes of dead fires. It is hard to live. In pain the babe sucks his first breath, in pain the old man gasps his last, and all his days are full of trouble and sorrow; yet he goes down to the open arms of death, stumbling, falling, with head turned backward, fighting to the last. And death is kind. It is only life and the things of life that hurt. Yet we love life and we hate death. It is very strange.

Jack London

* Tôi mang cái Chết trong túi áo trái. Đôi khi tôi lấy nó ra và nói với nó: “Chào cưng, dạo này cưng thế nào? Khi nào thì cưng đến với ta? Ta sẽ sẵn sàng.”

I carry Death in my left pocket. Sometimes I take it out and talk to it: “Hello, baby, how you doing? When you coming for me? I’ll be ready.”

Charles Bukowski

* Con người mù quáng đi trên đường đời, lờ đi cái chết giống như những người dự tiệc ngon ngấu đồ ăn ngon. Họ không nghĩ đến việc sau đó sẽ phải đi vệ sinh, nên chẳng buồn tìm xem liệu có nhà vệ sinh không. Khi tự nhiên đòi hỏi, họ chẳng biết phải đi đâu, và trở nên rối loạn.

People go through life blindly, ignoring death like revellers at a party feasting on fine foods. They ignore that later they will have to go to the toilet, so they do not bother to find out where there is one. When nature finally calls, they have no idea where to go and are in a mess.

Ajahn Chah

* Nếu con người bất tử, anh ta chắc chắn sẽ chứng kiến cái ngày mà mọi thứ anh ta tin tưởng sẽ phản bội anh ta, và, nói ngắn gọn, cuối cùng cũng tiến tới đau khổ tuyệt vọng. Anh ta rút cuộc sẽ sụp đổ, giống như mọi cơ đồ, giống như mọi vương triều, giống như mọi nền văn minh. Thay vì điều này, chúng ta có cái chết.

If man were immortal he could be perfectly sure of seeing the day when everything in which he had trusted should betray his trust, and, in short, of coming eventually to hopeless misery. He would break down, at last, as every good fortune, as every dynasty, as every civilization does. In place of this we have death.

Charles Sanders Pierce

* Để chống lại cái Chết, bạn không cần quá nhiều ở cuộc sống, chỉ một cuộc sống chưa kết thúc là đủ rồi.
To combat Death you don’t need much of a life, just one that isn’t yet finished.

Herta Müller

* Linh hồn không mang gì theo nó sang thế giới bên kia, ngoài nền tảng giáo dục và văn hóa. Ở điểm khởi đầu của cuộc hành trình sang thế giới bên kia, nền tảng giáo dục và văn hóa có thể trở thành trợ giúp lớn nhất, hoặc nếu không sẽ thành gánh nặng lớn nhất của người vừa qua đời.

The soul takes nothing with her to the next world but her education and her culture. At the beginning of the journey to the next world, one’s education and culture can either provide the greatest assistance, or else act as the greatest burden, to the person who has just died.

Plato

* Nếu bạn sợ bệnh, nếu bạn sợ chết thì hãy quán sát xem chúng từ đâu đến. Chúng đến từ sự sinh. Thế nên, đừng buồn khi có người chết. Cái khổ của họ trong đời này đã hết rồi. Chết là một chuyện tự nhiên thôi. Nếu bạn muốn buồn thì hãy buồn khi có người sinh ra đời: “Tội nghiệp thay! Họ lại đến nữa rồi. Họ sắp phải đau khổ và sẽ phải chết nữa”.

If you’re afraid of illnesses, if you are afraid of death, then you should contemplate where they come from. Where do they come from? They arise from birth. So don’t be sad when someone dies – it’s just nature, and his suffering in this life is over. If you want to be sad, be sad when people are born: “Oh, no, they’ve come again. They’re going to suffer and die again!”

Ajahn Chah

* Cái Chết không dập tắt ánh sáng; nó chỉ là việc tắt đèn đi vì bình minh đã đến.

Death is not extinguishing the light; it is only putting out the lamp because the dawn has come.

Rabindranath Tagore

* Ngay khi bạn sinh ra trên thế giới này, bạn đã đủ già để chết.

Once you are born in this world you're old enough to die.

Soren Kierkegaard

* Và tốt hơn biết bao khi chết trong thời gian hạnh phúc của tuổi trẻ còn chưa nản chí, sống hết mình trong ánh sáng rực rỡ, hơn là nhìn thể xác kiệt quệ và già nua và vỡ mộng.

And how much better to die in all the happy period of undisillusioned youth, to go out in a blaze of light, than to have your body worn out and old and illusions shattered.

Ernest Hemingway

* Người hiểu biết phải ý thức rằng mọi pháp trên thế gian không có bản thể trường cửu. Bởi vậy, Người hiểu biết không vui hay buồn vì họ không bị cuốn trôi theo các pháp thế gian luôn luôn biến đổi này. Trở nên vui là sinh. Trở nên buồn là tử. Chết rồi lại được sinh ra, và sinh ra lại chết nữa. Sống và chết trong từng phút giây là sự luân lưu bất tận của vòng sinh tử.

The "one Who Knows" clearly knows that all conditioned phenomena are unsubstantial. So this "One Who Knows" does not become happy or sad, for it does not follow changing conditions. To become glad, is to be born; to become dejected, is to die. Having died, we are born again; having been born, we die again. This birth and death from one moment to the next is the endless spinning wheel of samsara.

Ajahn Chah

* Cái chết không phải là điều tồi tệ nhất có thể xảy đến cho con người.

Death is not the worst that can happen to men.

Plato

* Trong mỗi cái chết đều có sự hân hoan; trong mỗi khoái lạc đều có chút chết chóc.

In every death is a celebration; in every ecstasy, one little death.

Norman Mailer

* Sinh và tử của ta chỉ là một. Bạn không thể có cái này mà chẳng có cái kia. Người ta buồn rầu than khóc khi có ai chết, và vui cười hơn hờ khi thấy một đứa trẻ sinh ra đời. Thật khôi hài làm sao! Đó chỉ là ảo tưởng mà thôi. Nếu muốn khóc, hãy khóc lúc có ai sinh ra. Hãy khóc từ cái gốc, vì không có sự sinh thành, cũng sẽ không có cái chết. Bạn hiểu được không?

Our birth and death are just one thing. You can't have one without the other. It's a little funny to see how at a death people are so tearful and sad, and at a birth how happy and delighted. It's delusion. I think if you really want to cry, then it would be better to do so when someone is born. Cry at the root, for if there were no birth, there would be no death. Can you understand this?

Ajahn Chah

* Ngọt ngào sao tình yêu chân thực được trao đi trong vô vọng, ngọt ngào sao cái chết lấy đi những khổ đau.

Sweet is true love that is given in vain, and sweet is death that takes away pain.

Alfred Tennyson

* Cái chết chỉ đơn giản là sự lột xác của thể xác cũng như con bướm chui ra khỏi kén. Nó là sự chuyển tiếp sang một trạng thái nhận thức cao hơn, mà ở đó bạn tiếp tục quan sát, nhận thức, cười, có thể trưởng thành, và thứ duy nhất mà bạn mất đi – cái mà bạn không còn cần nữa, đó chính là thể xác bạn. Điều này giống như việc bạn cất áo ấm khi mùa xuân tới và bạn biết cái áo đã trở nên quá mòn sòn và bạn không còn muốn mặc nó nữa.

Death is simply a shedding of the physical body like the butterfly coming out of a cocoon. It is a transition into a higher state of consciousness, where you continue to perceive, to understand, to laugh, to be able to grow, and the only thing that you lose is something that you don't need anymore, and that

is your physical body. It's like putting away your winter coat when spring comes and you know that the Coat is too shabby and you don't want to wear it any more.

Elisabeth Kubler-Ross

* Tôi hy vọng cái chết sẽ là hạnh phúc lớn lao, hạnh phúc lớn lao như tình yêu, tình yêu thỏa nguyện.
I hope death will be a great happiness, a happiness as great as that of love, fulfilled love.

Hermann Hesse

* Việc dễ nhất trên thế gian này là Chết. Việc khó nhất là Sống.
It is the easiest thing in the world to die. The hardest is to live.

Eddie Rickenbacker

* Đức Phật dạy Ngài Ananda quán sát sự vô thường, quán tưởng cái chết trong từng hơi thở. Chúng ta phải hiểu sự Chết. Chúng ta chết để được sống. Câu này có nghĩa gì? Chết là chấm dứt mọi hoài nghi, mọi vấn đề và sống ngay trong hiện tại. Không phải ngày mai chúng ta mới chết, chúng ta phải chết ngay bây giờ. Bạn có thể làm được điều này không? Nếu làm được, thì chẳng còn vấn đề gì nữa và bình yên tĩnh lặng sẽ đến với bạn.

The Buddha told his disciple Ananda to see impermanence, to see death with every breath. We must know death; we must die in order to live. What does this mean? To die is to come to the end of all our doubts, all our questions, and just be here with the present reality. You can never die tomorrow; you must die now. Can you do it? If you can do it, you will know the peace of no more questions.

Ajahn Chah

* Cái chết gần gũi với ta như hơi thở.
Death is as close as our breath.

Ajahn Chah

* Nếu biết tự luyện và thực hành đúng cách thì bạn sẽ không sợ hãi mỗi khi bị bệnh và không còn đau buồn trước cái chết của người thân. Khi phải vào bệnh viện chữa trị thì hãy tự xác quyết rằng: Lành bệnh thì tốt mà không lành bệnh cũng tốt thôi. Nếu bác sĩ cho biết tôi bị ung thư và sẽ chết trong vài tháng thì tôi sẽ nhắn nhủ bác sĩ rằng: “Hãy cảnh giác, cái chết cũng đang đến tìm ông đó! Vấn đề là ai đi trước và ai đi sau mà thôi! ”. Bác sĩ không thể chữa trị và ngăn ngừa cái Chết. Chỉ có Đức Phật mới làm được việc này. Vậy còn chần chờ gì nữa mà không dùng thuốc của Đức Phật?

If you trained properly, you wouldn't feel frightened when you fall sick, nor upset when someone dies. When you go into the hospital for treatment, determine in your mind that if you get better, that's fine, and that if you die, that's fine, too. I guarantee you that if the doctors told me I had cancer and was going to die in a few months, I'd remind the doctors, "Watch out, because death is coming to get you, too. It's just a question of who goes first and who goes later." Doctors are not going to cure death or prevent death. Only the Buddha was such a doctor, so why not go ahead and use the Buddha's medicine?

Ajahn Chah

* Chúng ta sợ hãi cái Chết, ta run rẩy trước sự bất ổn định của cuộc đời, ta đau khổ khi thấy hết đóa hoa này đến đóa hoa khác héo tàn, và lá cây rụng xuống, và trong trái tim, ta biết ta cũng chỉ là một thoáng phù du và sẽ sớm tan biến. Khi người nghệ sĩ vẽ tranh và nhà tư tưởng tìm kiếm quy luật và hình thành tư duy, cũng chính là để cướp lấy thứ gì đó từ vũ điệu vĩ đại của cái Chết, để tạo ra thứ gì đó trường tồn hơn bản thân chúng ta.

We fear death, we shudder at life's instability, we grieve to see the flowers wilt again and again, and the leaves fall, and in our hearts we know that we, too, are transitory and will soon disappear. When artists create pictures and thinkers search for laws and formulate thoughts, it is in order to salvage something from the great dance of death, to make something last longer than we do.

Hermann Hesse

* Và một ngày nào đó, sẽ chẳng có gì còn lại của những thứ đã vụn vẹo cuộc đời tôi, không ngừng khiến tôi chất đầy đau khổ. Một ngày nào đó, trong cơn mệt mỏi cuối cùng, sự bình yên sẽ đến và đất mẹ sẽ đón tôi về nhà. Đây không phải là kết thúc, chỉ là một cách để tái sinh, sự đắm chìm và giấc ngủ nơi những người già

nua nằm xuống, nơi người trẻ bắt đầu hơi thở. Và rồi, với những suy nghĩ khác, tôi sẽ bước dọc theo những con phố, và lắng nghe các dòng chảy, và nghe điều bầu trời nói vào buổi chiều, không ngừng nghỉ.

And someday there will be nothing left of everything that has twisted my life and grieved it and filled me so often with such anguish. Some day, with the last exhaustion, peace will come and the motherly earth will gather me back home. It won't be the end of things, only a way of being born again, a bathing and a slumbering where the old and the withered sink down, where the young and new begin to breathe. Then, with other thoughts, I will walk along streets like these, and listen to streams, and overhear what the sky says in the evening, over and over and over.

Hermann Hesse

* Với sự trang nghiêm bao la, cái Chết là ánh sáng khiến những đam mê lớn lao, cả tốt và xấu, đều trở nên trong suốt, không còn bị giới hạn bởi vẻ bề ngoài.

Because of its tremendous solemnity Death is the light in which great passions, both good and bad, become transparent, no longer limited by outward appearances.

Soren Kierkegaard

* Khi không hiểu được sự Chết thì cuộc sống này có nhiều lẫn lộn.

When one does not understand Death, life can be very confusing.

Ajahn Chah

Posted on June 19, 2017 by hoanghaithuy